

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA-4100-06-03/2012
P/12/086

Warszawa, 12 kwietnia 2012 r.

Pan Mirosław Sokółski
Prezes Sądu Okręgowego
w Siedlcach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Sądzie Okręgowym w Siedlcach (zwanym dalej „Sądem”) kontrolę wykonania budżetu państwa w 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 3 kwietnia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie przez Sąd budżetu w 2011 r.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację dochodów przez Sąd w 2011 r. Dochody wykonano w wysokości 2 020,5 tys. zł, co stanowiło 140,6% wielkości planowanej (1 437,0 tys. zł) i 144,9% wykonania z 2010 r. (1 394,8 tys. zł). Główne źródło dochodów stanowiły wpływy z różnych opłat (§ 0690), które zostały wykonane w kwocie 1 764,8 tys. zł (87,3% dochodów ogółem).

Sąd przekazał wszystkie pobrane dochody na rachunek dochodów budżetu państwa. Terminy przekazywania były zgodne z § 13 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych.²

Należności pozostałe do zapłaty ogółem na koniec 2011 r. wyniosły 864,2 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2010 r. (456,0 tys. zł) wzrosły o 408,2 tys. zł, tj. o 89,5%. Zaległości netto na koniec 2011 r. wyniosły 654,6 tys. zł i wzrosły o 313,6 tys. zł, tj. o 92% w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. (341,0 tys. zł).

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.

² Dz. U. Nr 11, poz. 69 ze zm.

Wykonanie orzeczeń sądowych w 2011 r. wyniosło 771,6 tys. zł i w porównaniu do 2010 r. (372,9 tys. zł) wzrosło o 93,5%. W wyniku wezwań do zapłaty wpłacono kwotę 536,3 tys. zł, wyegzekwowano należności na kwotę 46,0 tys. zł oraz rozłożono na raty kwotę 182,4 tys. zł.

Kwota należności sądowych umorzonych w 2011 r. wynosiła 94,1 tys. zł i była wyższa o 7,8 tys. zł (9,0%) w porównaniu do 2010 r. Szczegółową analizą należności sądowych (z tytułu grzywny i kosztów sądowych) umorzonych w Sądzie w 2011 r. objęto 10 spraw o największej wartości na kwotę 34,5 tys. zł, tj. (36,7% umorzeń). Analiza wykazała, że działania podejmowane przez Sąd (wezwania do wniesienia zasądzonych opłat, kierowanie sprawy do egzekucji komorniczej, nadzór nad działaniami komornika) były realizowane bez zbędnej zwłoki.

Sąd w 2011 r. uzyskiwał także dochody z tytułu wynajmu pomieszczeń³. Najemcy, który przekazywał należny czynsz z opóźnieniem Sąd naliczył i pobrał ustawowe odsetki z tytułu tych opóźnień. Ponadto Sąd uzyskał dochody w wys. 10,3 tys. zł ze sprzedaży zużytych składników majątku ruchomego (komputery, złom po remoncie budynku).

2. NIK pozytywnie ocenia wykonanie wydatków przez Sąd w 2011 r. Zaplanowane na 2011 r. wydatki w kwocie 20 431,0 tys. zł zostały w trakcie roku budżetowego zwiększone o 2 238,9 tys. zł do wysokości 22 669,9 tys. zł. Wydatki zrealizowane wyniosły 22 635,9 tys. zł, co stanowiło 99,8% planu po zmianach i 112,0% wykonania w 2010 r. (20 215,5 tys. zł). Wydatki bieżące stanowiły 83,5% (18 893,7 tys. zł), zaś wydatki majątkowe 13,5% (3 059,2 tys. zł) ogółu wydatków. Największą pozycję w wydatkach bieżących stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne – 13 341,0 tys. zł (58,9% wydatków ogółem).

W Sądzie w ciągu roku dokonywano analizy potrzeb i wydatków oraz podejmowano działania w celu ich racjonalizacji.⁴ Nie stwierdzono przekroczenia planu wydatków w poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej. Analiza 10 największych kwotowo wydatków o wartości 4 225,6 tys. zł (18,7% wydatków ogółem) poniesionych przez Sąd w 2011 r. wykazała, że wydatki realizowane były w sposób legalny, celowy i gospodarny, a zobowiązania regulowane terminowo.

W wyniku zbadania 3 zamówień publicznych o łącznej wartości 2 309,3 tys. zł udzielonych w 2011 r. (2 przetargów nieograniczonych na przebudowę serwerowni Ośrodka Migracyjnego Książ Wieczystych i na remont elewacji frontowej dachu budynku C Sądu, oraz z wolnej ręki na opracowanie dokumentacji projektowej dla siedziby Sądu Rejonowego w Siedlcach) stwierdzono, że zostały one udzielone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁵ oraz planem finansowym na 2011 r.

Ustalono, że stosowana w Sądzie praktyka w zakresie dokonywania zakupów dostaw, usług i robót budowlanych odbiegała od obowiązującego Regulaminu.⁶ Po zatwierdzeniu planu finansowego na 2011 r.

³ Sąd posiadał cztery zawarte umowy najmu.

⁴ W celu zmniejszenia kosztów funkcjonowania jednostki Dyrektor Sądu ustalił m.in.: limity kosztów rozmów telefonicznych zasady zwrotu sędziom, ławnikom i pracownikom Sądu kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania do siedziby Sądu, zasady zamówień publicznych o wartości niższej niż 14 000 euro.

⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁶ Regulamin zakupów, dostaw, usług i robót budowlanych stanowiący załącznik nr 5 do zarządzenia nr 17/2009 z dnia 23 grudnia 2009 r. Dyrektora Sądu wprowadzającego procedury kontroli finansowej

Dyrektor Sądu nie skierował, pomimo obowiązku określonego w części IV pkt 1 Regulaminu, pism zobowiązujących pracowników Sądu odpowiedzialnych za poszczególne rodzaje zakupów, dostaw i robót, do przedstawienia w terminie 10 dni, w formie pisemnej, informacji o potrzebach dokonania określonych zakupów. Ponadto Główny Księgowy nie opracował, na podstawie zgłoszonych potrzeb, projektu planu rzeczowo-finansowego zakupu dostaw, usług i robót celem przedstawienia Prezesowi Sądu, do czego był zobowiązany postanowieniami części IV pkt. 10 i 11. W praktyce, jak wyjaśnił Dyrektor Sądu, po otrzymaniu informacji o kwotach do planu finansowego na 2011 rok wykonane zostały czynności określające harmonogram wydatków budżetowych, uwzględniające wielkość wydatków na poszczególne grupy wydatków, w tym wydatki majątkowe, wydatki bieżące co obejmowało również zakupy, dostawy, usługi i roboty budowlane.

Sąd w 2011 r. nie w pełni zrealizował obowiązek wynikający z przepisów ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych⁷, ponieważ nie uiszczył opłaty abonamentowej w kwocie 58,75 zł za jeden radiodbiornik stanowiący stałe wyposażenie samochodu, na skutek, jak wyjaśnił Dyrektor Sądu, błędnej interpretacji przepisów dotyczących opłat abonamentowych⁸. Za pozostałe radiodbiorniki i telewizor opłata została uiszczona.

Analiza obrotów na koncie 101 (kasa) wykazała, że określona Zarządzeniem Dyrektora Sądu nr 59/2010 z 31 grudnia 2010 r. wysokość pogotowia kasowego Sądu w kwocie 4 tys. zł nie została przekroczona.

Na koniec 2011 r. nie wystąpiły w Sądzie zobowiązania wymagalne, a zobowiązania niewymagalne na 31 grudnia 2011 r. wyniosły 1 158,0 tys. zł i w porównaniu do 2010 r. (1 139,9 tys. zł) były niższe o 18,1 tys. zł (o 1,6%). Zobowiązania dotyczyły dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2011 r. (956 tys. zł), składki na ubezpieczenie społeczne naliczonej od dodatkowego wynagrodzenia rocznego (98,4 tys. zł) oraz pozostałych zobowiązań z tytułu zakupu usług, których płatność przypadała na 2012 r.

3. NIK nie wnosi uwag do realizacji wydatków na wynagrodzenia. Ustalony plan wynagrodzeń (po zmianach) w kwocie 13 359,4 tys. zł, został wykonany w 99,9% (13 341,0 tys. zł). Przyjęty dla Sądu na 2011 r. limit średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełnozatrudnionych (204) nie został przekroczony. Średnioroczne zatrudnienie wynosiło 195,5 osób, tj. 95,8% planu po zmianach. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego wzrosło z 5 563 zł w 2010 r. do 5 686 zł w 2011, tj. o 123 zł (o 2,2 %). Sąd w 2011 r. otrzymał z rezerwy celowej kwotę 10 557 zł z przeznaczeniem na sfinansowanie podwyżki wynagrodzeń pracowników Rodzinnego Ośrodka Diagnostycznego-Konsultacyjnego. Środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a niewykorzystana kwota 126,30 zł została zwrócona na rachunek bieżący wydatków budżetowych dysponenta II stopnia.

4. Obowiązująca w Sądzie dokumentacja opisująca przyjęte zasady rachunkowości⁹ była zgodna z art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁰, a procedury kontroli uwzględniały elementy kontroli

⁷ Dz. U. Nr 85, poz. 728 ze zm.

⁸ W trakcie kontroli wszystkie radiodbiorniki, w tym samochodowe, zostały zgłoszone do Urzędu Pocztowego, a opłata abonamentowa uiszczona z góry za cały 2012 r.

⁹ Wprowadzona zarządzeniem nr 58/2010 Dyrektora Sądu z dnia 31 grudnia 2010 r.

operacji finansowych i gospodarczych, ujęte w załączniku do Komunikatu nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych¹¹.

Do prowadzenia ksiąg rachunkowych Sąd stosował system finansowo-księgowy Albit Software FK-2011 wersja 7.11.27. System księgowości komputerowej zapewniał kontrolę kompletności zapisów oraz kontrolę ich poprawności, ciągłość numeracji oraz zatwierdzanie na bieżąco zapisów w dzienniku, a także umożliwiał udostępnianie ksiąg w postaci elektronicznej.

NIK wydaje opinię pozytywną w zakresie zgodności (poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych) oraz opinię pozytywną dla wiarygodności ksiąg rachunkowych w odniesieniu do sprawozdawczości bieżącej i rocznej Sądu.

Badanie skuteczności systemu księgowości i kontroli finansowej (badanie zgodności) oraz wiarygodności ksiąg rachunkowych Sądu przeprowadzono na próbie losowej 50 dowodów/zapisów księgowych o wartości 185,9 tys. zł dobranych metodą losowania prostego oraz 19 dowodów o wartości 3 483,5 tys. zł dobranych celowo z populacji 933 zapisów o łącznej wartości 8 005,4 tys. zł.

W wyniku badania dowodów księgowych¹² i odpowiadającym im zapisom księgowym ustalono, że w przypadku 4 dowodów księgowych na kwotę 1 292 zł błędnie wpisano do systemu daty, tj. w przypadku dwóch dowodów błędnie wpisano datę operacji gospodarczej (faktura nr nr13674/1515/1, 4762/11/2011), w jednym przypadku błędnie wpisano datę księgowania (faktura nr 00471/11), a w przypadku jednego rachunku (nr 18) błędnie wpisano datę wystawienia dokumentu i datę operacji gospodarczej. Powyższe błędy nie miały wpływu na sprawozdawczość.

5. NIK wydaje opinię pozytywną w odniesieniu do rocznych sprawozdań budżetowych sporządzonych przez Sąd: o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23), z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27), z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28), kwartalnych sprawozdań o stanie należności (Rb-N) oraz o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych, poręczeń i gwarancji (Rb-Z). W ocenie NIK wymienione sprawozdania przedstawiają, zgodnie z ewidencją księgową, prawdziwy i rzetelny obraz w zakresie dochodów, wydatków, należności i zobowiązań. Sprawozdania zostały sporządzone z zachowaniem terminów określonych w załączniku Nr 42 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹³ oraz w terminach wynikających z załącznika Nr 6 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.¹⁴

6. W 2011 r. zgodnie z postanowieniami art. 26 ustawy o rachunkowości przeprowadzona została inwentaryzacja, tj.: metodą spisu z natury inwentaryzacja środków pieniężnych w kasie, środków trwałych, pozostałych środków trwałych, druków ścisłego zarachowania, materiałów w magazynie podręcznym, a także

¹⁰ Dz. U. z 2009 r., Nr 152 poz. 1223 ze zm.

¹¹ Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84.

¹² Wytypowanych do zbadania w wyniku przeglądu analitycznego.

¹³ Dz. U. Nr 20, poz. 103.

¹⁴ Dz. U. Nr 43, poz. 247.

inwentaryzacja w drodze uzgodnienia sald z kontrahentami oraz weryfikacja sald pozostałych aktywów i pasywów w tym środków trwałych w budowie. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości w zakresie inwentaryzacji składników majątkowych Sądu. Stwierdzone podczas inwentaryzacji różnice ilościowe jak i wartościowe zostały ustalone i rozliczone.

Badanie na wylosowanej próbie 10 zapisów dotyczących środków trwałych wykazało, że wszystkie badane środki trwale zostały zaliczone do właściwej grupy rodzajowej zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych¹⁵ (KŚT). W każdym roku Sąd dokonywał aktualizacji wartości środka trwałego zgodnie z przyjętą stawką umorzenia.

Przedstawiając powyższe oceny, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o :

- 1) poprawne dokonywanie zapisów w systemie finansowo-księgowym,
- 2) doprowadzenie do zgodności pomiędzy uregulowaniami wewnętrznymi Sądu dotyczącymi sporządzania planu rzeczowo-finansowego zakupów, dostaw, usług i robót budowlanych, a praktyką stosowaną w tym zakresie.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Prezesa o przedstawienie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.

¹⁵ Dz. U. Nr 242, poz. 1622.